

11 forfattere
11 tekster
2016

11 — 11

Gamle Aker

Bård Torgersen
Victoria Kielland
Steinar Opstad
Eivind Hofstad Evjemo
Lina Undrum Mariussen
Amalie Kasin Lerstang
Endre Ruset
Hanna Dahl
Mazdak Schafieian
Christelle Ravneberget
Hans Petter Blad

PÅSKE+
PASJON

64 opplevelsesdager

13.3 — 15.5.16

Fra inngangen til den stille uke til
1. pinsedag. Pasjon er lidelse og lidenskap.
Lidelse i møte med verdens dødskrefter.
Lidenskap i møte med livets muligheter.
Påske er fortellinger som former vår kultur
og driver mennesket til frihet.

Påske + Pasjon – i regi av
KULT – Senter for kunst, kultur og kirke,
Oslo Bispedømmeråd, Kirkelig Fellesråd i
Oslo og Domkirkeakademiet. I samarbeid
med bispedømmene Borg, Tunsberg,
Agder- og Telemark.

Gamle Aker arrangeres av
KULT - Senter for kunst, kultur og
kirke, i samarbeid med Sentrum og St.
Hanshaugen menighet og Regionalt
Pilegrimssenter i Oslo

Les mer på
www.paskeogpasjon.no

Jeg har i flere år opplevet at det kunstneriske rommet kan
gjøres større, dypere og mer komplekst, når den skrivende
penn møter fortellinger som har vokst seg sterke gjennom
år, ja, endog tusener av år.

11 forfattere ble utfordret til å utvikle nye tekster med
utgangspunkt i Markusevangeliet og fortellinger fra Gamle
Aker kirkes 900-årige historie, for å urfremføre dem
skjærtorsdag kveld og natt til langfredag 2016.

Gamle Aker kirke og kirkegård fremsto, som et ladet sted,
også fordi forfatterne valgte mellom opplesningssteder som
var knyttet opp mot: Gud, Jesus og Den Hellige Ånd.

De 11 tekstene er på sine måter uttrykk for at det kan
skapes noe nytt i kraft av stedet og situasjonen.

Selv har jeg etter å ha vært til stede på Gamle Aker
skjærtorsdag kveld og natt til langfredag blitt styrket i troen
på det kunstneriske rommets overskridende muligheter.

Det som skjedde opphevet nærmest skillet mellom
Markusevangeliets beretning om natten til langfredag og
hendelsene knyttet til Gamle Aker kirkegård og kirke.

Se filmer av opplesningene fra Gamle Aker på Påske og
pasjon sin egen Vimeo-kanal. Du finner den på vimeo.com.
Søk på «Påske og pasjon».

Knut Erik Tveit
Prosjektleder/kurator for Påske og pasjon

Støttet av:
Norsk Kulturråd
Design: Rayon

Bård Torgersen

---

bestefaren min var kirketjener
jeg så ham grave graver
jeg så ham ta seg av sørgende
jeg så ham stå å røyke på kirketrappa
jeg trengte bestefaren min
han leste supermann for meg
og nei
det var ikke tekstene som reddet meg
men varmen fra fanget
jeg var med ham når han døde
han ville ikke ha en prest hos seg
han var aldri en troende
likevel brukte han hele livet sitt
i en kirke
han har vært borte lenge
men han dukker opp
når jeg minst venter det
ytterst i fingrene
på tastaturet
to ganger
har jeg druknet
blitt tømt for vann
hentet tilbake
jeg har bedt om å bli
frelst
det skjedde ikke
eller
hvordan vet jeg egentlig det
jeg var desperat
jeg vil at undre skal skje
det er derfor jeg
skriver
verden er så urolig
universet utvider seg
men jeg tror ikke på det
jeg tror ikke på måten vitenskapen
dikter
trehjulssykler
opprinnelsesmyter
det er midt på natta
i konkret forstand
jeg liker ikke metaforer
uten våre øyne er universet svart

gud trenger oss
gud vil ikke eksistere
usynlig
hva er vel alt verdt
uten oss
som vokser og vokser
dette er et flagg
når jeg holder det i hånden
vet jeg hvor jeg er
på toppen av en høyde
ute på en slette
rett ved et vann
et av tre
et av mur
et av stein
guds hus
finner ikke gud i noen av dem
river opp døra til et rekkehus
fortsetter å lete

Victoria Kielland

—

Blåleira

Før mitt liv var plassert utenfor min mors mage hadde jeg allerede tilbrakt flere hundre timer på kirkegården. Min mor gikk hvileløst rundt. Frem og tilbake, langs stiene, mellom gravstøttene, overalt. Hun fulgte grusveien langs hekken, hun passerte trillebårer, jordsekker og vannkanner, hun drev gjennom høsten mens konglene falt og vinden ulte, vinden drev over slettene og min mor gransket hver eneste gravstein. Vinden sved i ansiktet og hun trillet min bror i en vogn foran seg. Hun gransket hver eneste stein, hver inskripsjon, hver bokstav, hun dyttet min bror fremfor seg, mens hun lette etter det nye navnet, etter innsats, mot, overlevelse. Hun lette etter styrke, kraft og varme, etter navnet som kunne vise vei for hennes ennå ufødte barn. Min mor drev gjennom kirkegården, gjennom tørt løv og vått gress. Til vinteren ventet en sønn.

Himlene var hvite og urolige, solen trengte aldri gjennom skylaget før natten kom, min mor var rastløs, kjolen lå klistret til magen og min bror stirret rett fremfor seg med brune, nesten sorte øyne. Hver gang hun stoppet opp, var det som om han stirret gjennom steinen, gjennom skriften, inn i noe som lå bakenfor, min mor gikk lange turer hver dag. Hun kunne bli stående lenge foran enkelte graver, mens andre bare hastet hun forbi, min mor dyttet sin førstefødte foran seg, han satt der med sorte øyne, og vek aldri med blikket. Nå og da vendte han ansiktet mot himmelen, han stirret rett inn i skylaget som om han ventet på at noe skulle falle, han stirret rett inn i skylaget, mens regnet prikket over pannen hans. Vinden sved og min mor drev fra kirke til kirke, fra

kapell til kapell, fra stein til stein. Vinden pisket opp regnet og min bror ble kledd i tykkere klær. Ull ble puttet rett inn mot huden, luen trukket nedover hodet og vottene stappet rundt hendene. Han satt der i vogna med ildrøde kinn. Med øyne som gnistret. Han fikk en halv banan og satt der med blå knyttnever, vinden drev over de uendelige slettene, dagene ble kortere, blåleira fant veien inn under neglene, inn i de små nevene, inn på hver kirkegård, i hvert navn, i hver langsomme bevegelse, på Slemmestad lå mormor, i Asker lå farmor. Fossumer og Kiellander lå spredt, noen mennesker lå tettere, mann og kone lå sammen. Min onkel som døde da han var 5, lå sammen med mormor og morfar. Han som var min morfar hele livet var begravd et annet sted. Han fikk aldri noe barn med mormor. Han måtte ligge i Trøndelag.

Hele familiegraver, uendelige slektsbånd, min farmor og farfar ligger sammen, oppå hverandre, under jorda, min farfar la jernbaneskiner gjennom hele Norge, det var sånn han møtte min farmor, de flyttet seg med skinnene – hele veien fra Vaksdal til Asker, så ble de begravet sammen, det står på gravsteinen, de kraftige navnene er risset dypt i granitten, min mor dro fingeren over steinen, Walter og Klara, de lå der rett fremfor henne, Kiellandslekta, armer og bein, brente knokler, en menneskelig ruin. Et helt liv sammen, de ble brent etter tur. Og nå skal slekten slepes videre, min mor synker sammen foran kirken, hviler skuldrene mot den våte kalksteinen, navnene omringer henne, det ufødte barnet sparker i magen. Hun venter en sønn, men mangler en far. Min morfar døde da hun var liten og nå

leter hun etter navn, et navn som skal gi liv, et navn for fremtiden, profeti og utopi, en sorgfull skjebne, en drøm, et håpefullt hjerte, hun ser rundt seg på kirkegården, gravstøttene ligger der som en begravd liten by, kroppene i kister, aske og leire, kremasjoner og stivnet blod, harde hjerter, pest og byller, gamle som unge, navn etter navn, store som små, form og innhold tett i tett, de som døde først og de som døde sist, hjertet hennes hamrer, selvmordere og koleraofre, navnene ligger der og hylar som et hvilketsomhelst lite kor, alle navnene, hjertet hamrer og pulsen dunderer i tinningen, en bønn i seg selv, alle navnene, omkranset av bein og brusk, et menneskeskapt byggverk, kirken står der og hun gransker bjørketrærne, kirken strekker seg mot himmelen og døden er stappet ned i bakken, men alt stikker opp av jorda, en knyttneve hamrer inne i henne, hun vet, - ingen av oss kommer til å overleve dette. Hun stirrer opp mot himmelen, og stryker magen - vær så snill, bare la ham være frisk, bananen tyter ut mellom fingrene til broren min, snørret renner ned på leppene og han reiser seg fra vogna og stabber seg nedover mot motorveien, himmelen ligger regntung over byen, bilene suser frem og tilbake, han setter seg ned ved en av gravstøttene, gjødsellukten trekker innover mot sentrum, der nede ligger byen, hun kan se hvordan den strekker seg ut mot havet, form og innhold, overalt, bananen i munnen, jorda i nevene, den store magen, mosen som dekker navnene, de knyttede nevene, min mor går tungpustet etter, hun kjenner dråpene mot panna, en stor stein ruver over ham, bananen ligger inne i en mosekrans, fem mennesker

ligger her, ved siden av hverandre, oppå hverandre, den førstefødte vugger frem og tilbake, min mor kneler ned ved siden av ham, hun lener seg mot ham og legger leppene mot øret hans, han vugger fra side til side, han har kastet av seg vottene og hendene er dekket av jord, han river opp lyngen som er plantet foran steinen, - Talita kumi, Talita kumi, Talita kumi, hun blir sittende og se på ham, knærne har sunket ned i jorda, hun merker hvordan sparkene i magen tiltar, den lille kroppen som velter seg rundt inni henne, vinden er skarp og han drar fingeren over det første navnet, snørret renner, han svelger og fortsetter nedover, bokstav for bokstav, fråden skummer i munnviken, svakt spyttende, fingrene er likbleke, men fortsetter nedover lista - Talita kumi, han ser på henne, stemmen flerrer ut mellom leppene, han gjentar - Talita kumi!, hun ser på det rødflammede ansiktet, de sorte øynene, steinformasjonene, kirkespiret peker mot den mørke himmelen og greinene piskes opp av vinden, hun trekker ham inntil seg, snørret klistrer seg i halsen, hun trykker ham hardere mot seg og de vugger frem og tilbake, han plukker opp bananen og gnager lydløst, jorda smuldrer, hun stryker den urolige magen og synger lavt – så så, rolig vesle gutt, skumringen legger seg over kirkegården, gravstøttene kaster lenger og lenger skygge, hun lemper min bror opp i vogna, tåka ligger lavt, hun dytter vogna bortover stien, regnet øser ned og håret klistrer seg til pannen, han stirrer fremfor seg, ordene trekkes inn mellom gravene, - Talita kumi, talita kumi.

Høsten gled over i vinter og ilden fra peisen knitret, flammen hermet vindens urolige bevegelse, lagde flakkende skygger i de sorte pupillene hans, min bror pekte mot ilden og hvisket og en sein vinternatt kom barnet, lyset trengte seg ut av alle åpninger, flammene stod til vær, hjertet hamret og lyset trengte seg inn i alle åpninger, innover i øynene, inn i munnen, snøen sildret svakt utenfor vinduet, lyset fylte rommet, blodet lå størknet langs fingrene og den førstefødte reiste seg og la håndflaten mot den lille kroppen, - Lille jente, jeg sier deg: Stå opp! Talita kumi. Hele kroppen dirret, min mor hveste til jordmødrene, - dere lyver, skriket vregte seg ut av kroppen, leppene skalv, den lille kroppen lå naken mot brystet, min mor så på min bror med tårer i øynene, - du har fått en søster.

Steinar Opstad

Vindu
Gamle Aker kirke

Det ble sagt at han ikke lenger kunne vise seg i noen by,
men de kom til ham fra alle kanter
også i ørkenen, og han frelste dem og sa:
Gå bort i fred, ikke fortell om dette til noen

Siden har menneskene bedt
og kjønt ørkensand sile mellom fingrene
og de har sett ham i kjortelen, og besvimt
eller de har aldri fått se ham og fortvilt

Det er det vinduet i kirken som er murt igjen
øynene mine trekkes mot
ikke mot det høye smale
og heller ikke mot alterbordet

I det gjenmurte vinduet ser jeg tegnet
Dråpe, du som pipler frem fra steinene
og ikke fra øynene mine,
er det fordi Herren er murt inne?

Den nederste plassen

Til Bror Charles av Jesus (1858 – 1916)*

Det er å gå etter som gjelder, å gå først
som den som går etter
men ørkenen er uendelig og fotsporene blåser igjen

Han tegner et kors i sanden og finner seg en hule
for det er når et menneske helliggjør seg selv
at det kan helliggjøre sin neste

På den nederste plassen faller han ned
i bønn, med pannen mot jorden,
han som har valgt å lide og elske som Kristus

Herre, å kalle på deg er å bli en annen
og mange ganger er jeg uvillig
men du yngler i ordene mine enten jeg vil eller ikke

Hvis det i ørkenen fantes en trapp
som førte rakt til himmelrike
ville jeg ha nektet å gå opp den trappen

for om Herren kaller på meg, slik han engang kalte på ham,
er jeg ikke klar: la meg få skrive diktene ferdig først
så jeg kan legge dem fra meg

på det nederste trinnet

*

Bror Charles av Jesus, Charles de Foucauld, født 15. september 1858 i Strasbourg, død 1. desember i 1916 i Tamanrasset, Algerie, var en romersk-katolsk prest, eremitt og ordensgrunnlegger, saligkåret i 2005. Etter et temmelig utsvevende og sorgløst liv opplevde han en omvendelse og ble trappistmunk. Han forlot klosteret og reiste til Palestina, der han bosatte seg i Nasaret. Senere delte han sitt liv med tuaregene i Sahara. Der arbeidet han for å skape dialog mellom kristne og muslimer, og han bodde svært enkelt og tilbrakte flere timer i bønn hver dag. de Foucaulds begrep om "den nederste plassen" står sentralt i hans tenkning, og handler om å leve blant og for de fattige midt i verden. Den katolske ordenen *Jesu små brødre og søstre* har nettopp som mål å virke i verden; medlemmene forsørger seg ofte som industriarbeidere eller underbetalte løsarbeidere. Kongregasjonene var et forsøk på å modernisere det tradisjonelle klosterlivet til 1900-tallets samfunnsliv.

Eivind Hofstad Evjemo

Reisen begynner ved at hender slipper tak.

At båter legger inn til gudsforlatte brygger og folk jages ombord. Tilgangen på lys skal minimeres, mobiltelefonene samles inn. Sekker kastes i land. Natt glir inn i natt.

Vognene passerer over slettene og får flokker av kornkråker til å stige mot himmelen, som flaggermus utenfor en grotteinngang. Lysslintrer glir over ryggene på de som må huke seg ned for ikke å bli sett. Pappaene som mistet sin verdi ved grensestasjonen skysses dypere inn i Europas hjerte. En av dem sitter framoverlent, hardt samlet i bønn om å få se sine kjære igjen. Det virket så enkelt, tenker han kanskje, måten kjærtegnet viklet seg ut av datterens hånd og ble borte i kaoset som fulgte.

Et dunkelt regn faller. Vognene settes i bevegelse på terminalene utenfor storbyene og glir inn mot sentrum, der perrongene langsomt fylles opp. Her finnes ingen rettferdighet satt i system, bare repetisjoner og intervaller. De benkesovende vekkes av personalet og må løfte seg inn i dagen med sin kink over nakken.

Mottaksentrene brenner ned til grunnen som illevarslende eksempler på fiendens feighet. Gjallarhornet hvisker gjennom barnet i det innerste avlukket, men verken mennesker eller guder våkner og barnet tvinges igjen til å legge på svøm med klærne på. Et containerskip passerer i den tykke havtåka. De konfiskerte våpnene er igjen satt i omløp.

Politolommelyktenes lys virrer over de døde pappaene som ligger skjult under tepper av filt, i baksetet på en bil rygget inn i et kratt. En spekkhoggerfamilie fanges i ei nordnorsk bukt, lurt inn av havstrømmer mye varmere enn det årstiden skulle tilsi, og da redningsaksjonen mislyktes, får dette innslaget aldri representere håpet i slutten av en alvorlig nyhetssending, der vår egen husterrorist nok en gang uimotsagt har fått løfte sin hånd i været. De konfiskerte våpnene er igjen satt i omløp. Det er hundene som må patruljere kaiområder om natten, for slik å utnytte naturens intuitive evne til å oppfatte frykt. Man hører om fuglekolonier som hekker på slettene rundt atomkraftverket i Tsjernobyl som om de oppfatter nærværet av mennesker som en mye større trussel, enn risikoen for å legge egg med for tynne skall.

Ett av vår tids bidrag til historien er kunsten i å klamre seg fast, kunsten i å holde et annet menneske over vann uten selv å gli under. Men alle disse kreftene må kapitulere til slutt, og det er nesten ingen som vitner for denne formen for heltemot. Det settes verdensrekorder i det største mørke, i rom som ikke har noe annet vesenstrekk enn å stå vidåpne for dem som faller inn i det. Slik kan dette rommet minne om det som langdistanseflyvningen over Atlanterhavet på et tidspunkt når, da det befinner seg utenfor all radarkontakt med landjorden, og passasjerene, ubevisst svever utenfor sivilisasjonens yttergrenser. Så kan man si at dette rommet som de privilegerte også besøker, er flyktingens hjem, der de åler seg over kontinentene, utlevert til krefter de ikke kjenner til, et sted som stadig fylles opp og like raskt tømmes.

Slik pågår det en kamp mellom de som bor og de som flykter, mellom det som ses og det som umenneskeliggjort må gli gjennom våre blikk, mens man samtidig fornemmer hvordan skaperverket i det stille fortsetter å strekke seg mot sitt eget potensial, som om ingenting av dette hadde noen som helst betydning.

Lina Undrum Mariussen

—

Barnet mitt sover

Varmen og lyden, jeg våkna av bilene
kirkeklokkene og bønneropene
trakk gardinene fra og så utover husene
i Nasaret by

kledde meg i kjole og lave sandaler
gikk ut i den dirrende, støvgule dagen
ned mot sentrum og Maria bebudelseskirke
der hun møtte engelen Gabriel

jeg gikk i strømmen av pilgrimmer
midt i troens trengsel i gatene
hvor arabiske selgere sto med bordene fylt
med figurer av Kristus på korset

på vei fra flyplassen den dagen vi kom
så vi piggråd på muren langs Vestbredden
langs veien sto politiet, stansa biler og pågrep menn
og blå jacarandatrær blomstra

I Nasaret bodde Jesus som liten
mens jeg gikk der i gatene så jeg ham for meg
den lille gutten, en av de mange
som holder moren sin i hånda

jeg bøyde hodet på vei inn i lave, utgravde rom
fulgte etter guiden inn mellom søyler av mur
i det romerske badehuset der man tror Maria
tok med seg Jesus for å bade

om kvelden leste vi dikt for hverandre
poeter fra Kina, Slovenia, Italia,
jødiske, arabiske, norske poeter
med setninger uten piggråd og murer

vi delte tanker om språk, men snakka mindre om tro
så redde for å trå feil
vi satt rundt det store bordet og åt
sanktpetersfisk, uten alkohol

Vi reiste rundt i Galilea
et landskap som henta ut av skolebøkene
men sauene og gjeterne var borte, erstatta
av reklameplakater langs veien

en varm dag sto jeg på bredden av sjøen
der Jesus delte ut fisk og brød
så ut over vannet som fiskerne delte
med vindsurferne

der mot sør ser du Jordan, sa mannen og pekte
mot den andre sida av vannet
og der borte, over Golanhøydene,
ligger Syria

det var ikke langt fra underets bredd
til skuddene, bombene, leirene
og her sto vi med føttene i hellig vann
og så sanktpetersfisk svømme i stim

jeg kledde av meg og svømte med dem
i den varme Genesaretsjøen

*

En måned senere, tilbake i Norge
ble jeg svanger med en liten gutt
det var ingen engel som kom til meg
men to blå streker på en pinne

og om det ikke var et under
kjentes det i sannhet underlig
da jeg satt på benken på Vår Frelsers gravlund
i et øyeblikk av nåde

fylt av lukta av blomstrende rododendron
fylt av synet av det lille hjertet
jeg nettopp hadde sett for første gang:
en bankende prikk på en skjerm

jeg som så lenge hadde lett
etter et sted å høre hjemme
jeg skulle få være bolig
for et nytt, lite menneske

Da han kom, flytta verden seg flere steg
og vil aldri mer bli den samme
noen ganger går vi i Bøler bad
slik Maria og mødre til alle tider
har tatt med barna sine for å bade

noen ganger sover han så tungt
at jeg bøyer meg over ham for å kjenne han puster
noen ganger sover han med armene utstrakt
som et levende kors

som om han har styrta baklengs inn i søvnen, åpen
for alt som måtte komme
han er så trygg i den søvnen, med den grå
kaninen sin mjukt inntil brystet

og han vet ikke om at kors finnes
og at andre steder og tider finnes
der små guttebarn drepes
og voksne menn drepes
av dem som er redde

Gutten min, vær ikke redd, vil jeg si
jeg skal gi deg språk nok for dette livet
jeg skal gi deg lys nok for dette livet
jeg skal si deg troen på dette livet
vær ikke redd

barnet mitt sover, han er ikke død
han sover bare utstrakt i kors

Amalie Kasin Lerstang

—

Kjære menighet

Jeg kan ikke si det til menigheten, men kirken gråter. Jeg ser det hver gang jeg går opp den lange bakken. Tårnet er et ansikt. Fra de gapende øynene renner det hvit guffe nedover kinnene til tårnet. Det spisse taket får tårnmannen til å ligne en trist hoffnarr med påtegnet rød nedovermunn, eller et lite spøkelse med hatt. Kirken gråter, men jeg sier det ikke til menigheten. Når det gjelder oss er det jeg som skal beholde roen.

Det er fossiler av blekksprut i steinene. Under haugen kirken står på skal det ha bodd en drage, for den som tror på sånt. Plyndret, som å bli befølt innenfra. En overlevende etter et jordskjelv. Da nazistene kastet ut presten her og erstattet ham med en naziprest, kom det ingen til gudstjenestene, i protest. Kirken har brent to ganger, lynet slo ned i taket.

Jeg låser meg inn med de tunge nøklene. Jeg venter lengst mulig med å tenne stearinlysene på veggene og over meg. Dagslyset gjør det nesten grått her inne, lysebrunt. Krakk på krakk på krakk på krakk. Jeg plukker salmer jeg liker selv, men jeg er lydhør. Hvis noen hvisker til meg et ønske eller to, så noterer jeg meg det bak øret. Det er jeg som skal trøste dem. Kjære menighet. Hvor høyt er det lov til å snakke i en kirke?

Det er ikke alt jeg er enig i. På møter har jeg sittet helt i ro og ikke sagt noen ting. Når vi får det litt beint med å puste, da er det jeg som skal beholde fatningen. Store og små stemmer. Når vi snakker om enkeltmenneskers lidelse, går stemmene opp i fistel. Når vi snakker om store ting som kan ramme millioner av mennesker, da snakker vi helt rolig, helt

kontrollert. På slutten av møtet kan det være at jeg sier: «Dette ordner vi, dere. Vi skal få til det her.» Jeg er en utopist når sjansen byr seg.

Hvis jeg kunne valgt et objekt jeg kunne hente tilbake fra fortida, så ville jeg valgt Jesu' stemme. Alle våre nederlag og seire kan høres i stemmen. Når knakk stemmen hans sammen, det er det jeg lurert på. Det er hjerteskjærende at han ropte fra korset: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» Man tror man dør alene, men man gjør aldri det.

Foran menigheten kan jeg selv velge hva jeg vil legge vekt på. Jeg liker å snakke om de tingene alle kan enes om også, som at man spikret et menneske fast til en påle. Det er jo sant, uansett hvordan man vrir og vender på det. Eller så velger jeg å snakke om hyggelige ting. Da jeg var liten spilte jeg i en musikal om påskeevangeliet, og sangene var så triste at jeg begynte å gråte på scenen foran foreldrene. Jeg husker fortsatt teksten til noen av sangene: «Lydig går han opp, opp til fjellets topp, der han dør, det var jo det han sa.» Etterpå trodde faren min at jeg hadde spilt Jomfru Maria, men det var jeg som var Pontius Pilatus.

Dørene åpnes. Har noen sett det på veien hit, de hylskrikende øynene på det firkanta spøkelse? Jeg retter ryggen og synger sammen med dem: «Kirken den er et gammelt hus. Står om end tårnene faller.»

Endre Ruset

—

Vårsorgstjernen

Vårsorgstjernen treffer
uten årsak
kun med virkning
flyr inn som spurv
flyr inn som bønn

Vårsorgstjernen rammer
først med drønn
så med kvitring
flyr ut på flukt
flyr ut som søvn

Vårsorgstjernen skylles
inn på strender
uten steiner
som måkefjær
i drukningsdrøm

Vårsorgstjernen griper
opp av jorda
inn i lufta
et sjømonster
med blekksprutarm

Vårsorgstjernen trekker
hele ansikt
ned i mørke
en midgardsorm
med slangesang

Vårsorgstjernen biter
istykker
egen hale
med blodfrøpust
og ildhoggtann

Veien til Vårsorgstjernen
kjenner alle grenser
vingeklippet
mot et lukket land

Veien til Vårsorgstjernen
venter på en frelser
hellige er de
som går på vann

Hanna Dahl

—

Kristi små brødre

I barneårene strevde jeg med å føle lidelsen. Særlig Langfredag var en tung dag, for jeg var fullstendig uberørt. Jeg konsentrerte meg så godt jeg kunne, men naglemerkene gjorde ikke inntrykk på meg. Ikke korsvandringen, ikke fornedrelsen, ikke sviket. Tornekronen hjalp litt, for det hørtes så ubehagelig ut å få den presset nedover hodet og pannen. Til lyden av salmesang og sorgtung musikk lukket jeg øynene og kjente tornene presse seg inn i den tynne huden rundt skallen min, skallen og tornene kjempet liksom mot hverandre, men jo mer skallen strittet imot jo verre stakk kronen. Da sto broren min ved siden av meg og lo, han må ha skjønt hva jeg holdt på med, han gjorde som regel det. Presten messet bedrøvet og så på oss med et blick breddfullt av medynk. Det var meditative gudstjenester med kraftfulle virkemidler. En dyp rød rose mot en hvit bakgrunn. Det skulle vel symbolisere blodet. Renselsen. Jesu lam. Etter slike gudstjenester sa moren vår at "dette var sterkt". Det var sikkert lidelsen hun snakket om, en felles trøst i en felles smerte. Eller den mystiske og nådefulle Kristus selv. At han på uforklarlig vis trådte frem for henne. Eller kanskje var det fornektelsen som var så sterk. Den gikk litt inn på meg også. Den lynkjappe fornektelsen som glipper ut av deg for å redde ditt eget unnselige skinn. Også du, min bror, vil fornekte meg.

Det gikk fort over. Jeg sluttet å plage meg selv med forestillinger om følelser og sinnstilstander jeg burde ha. Det var nok av dager og sinnstilstander likevel. Broren min og jeg begynte å kikke på nonnene. Jeg vet ikke hvorfor, det var en salig skare. Det var ikke det at de var damer, ikke bare det i hvert fall, det var noe annet. Vi syklet ned til nonnegården og satt på

steinmuren. Så kom de, i gråe gevanter, med hodeplagg og rene åsyn. Skjære panner under det hvite, stramme tørkleet. De var geskjeftige, travle, på vei fra en bønn til den neste, til og fra ulike gjøremål. De hakket og grov i hagen, matet hønene, lo av den store, late hunden sin, kjeftet på hverandre, fniste, bar kurver og stanset opp med bøyde hoder når nonnemoren eller en prest gikk forbi. De kjeftet på oss også, en av dem hadde en kjepp som hun hyttet med. Hun løftet faktisk kjeppen mot oss og slo litt i luften. Vi lo høyt og da slo hun et par slag til, det så komisk ut. Mange år seinere sa broren min at han syntes de var som en liten hær av Kristus-soldater. Han tenkte ofte på dem, han mente det var noe ubegripelig ved dem, på grensen til uforklarlig, at det var en blanding av noe krigersk, hverdagslig og mildt hengivent.

Jeg tenker oftest på ham. De siste årene har jeg nesten blitt besatt av broren min. Det gir ikke mening, det er lite som gjør det. Jeg tenker for eksempel på en kveld vi spilte kortpanne med en gjeng hjemme. Broren min foreslo at taperen skulle velge seg en av de andre og gå naken fra huset vårt og ned Glads vei, helt til vi runda hjørnet ved nonnegården "for så å returnere" som han sa. Da han tapte sto valget mellom meg og Lars som ledsager. Det ble ikke meg, jeg overbeviste ham om at han heller ville se en hjulbeint Lars med "baguetten i fritt fall". Det var vel en fornektelse det også. Det sørgelige var at hun med kjeppen så oss. Jeg sto over sykkelen med åpen munn og flirte av den nakne duoen på vei ned Glads vei, de trippet krokboende, litt hønse-aktige i steget, og idet de rundet hjørnet og jeg knakk sammen over styret, kom kjeppenonnen og hanket meg inn. Uten å nøle fornektet jeg min bror, blotteren. Jeg

aner ikke hvem de er, sa jeg. Begge fikk straff. Han for blotting, jeg for fornektelse. Mamma tvang oss til å gå på kveldsbønn hver kveld i to uker. Vesper-bønn i løvens hule. Vi ble plassert på bakerste benk. Nonnene enset oss ikke. De sang, knelte, korset seg og ba, med rutinemessig utøvelse. En av dem var gammel. Et lite, inntørket tre, med armer som var krokete greiner som løftet seg mot himmelen. Av og til så hun mer ut som en ørn, med digre frynsete vinger.

Den siste kvelden sto vi igjen alene i kirkerommet etter Vesperen. Nonnene hadde forlatt oss. Ved alteret sto to svære juv av noen blomstervaser, de innbød til pissing. Broren min dro meg med, dette er vår sjanse, sa han og åpnet smekken. Raskt tømte han blæra i vasen. Jeg sitret av handlingslammelse før jeg pilte opp og gjorde et motvillig og famlende forsøk. Det var bare jeg som ble tatt. Fortsatt ser jeg for meg blikket til moren vår da hun fikk høre hva jeg hadde gjort. En intens skuffelse lå og dirret i det blikket, en vantro harme. Jeg lurte på om hun var i ferd med å dra til meg, men det eneste slaget som kom var de blanke øynene og setningen: *Av og til er du så enfoldig.*

Når alt kommer til alt er vi ikke annet enn to brødre som gjennom dryge år har tapt noe som blir få brødre til del. Jeg tør ikke ringe ham, jeg vil ikke trenge meg på, i stedet driver jeg rundt i strøket der han bor. Man kan sikkert kalle det et begjær, etter å bli imøtekommet av deler av virkeligheten. Ustø av mistanken om den totale mangelen på imøtekommelser fekte jeg klønede med min egen skygge, jeg speider og går, så godt som viljeløst forstilt. Kanskje er det i mangel av mening eller andre besettelser, at jeg kretser rundt ham. Eller fordi jeg synes jeg er blitt så

skrøpelig. Jeg avkrever skjebnen at den skal la ham dukke opp, og ganske ofte gjør han det. Da blir jeg flau og nesten taus, jeg stotrer frem usammenhengende fraser. I rådvillheten drives jeg av noe som framstår som den seigeste viljesytring. Det er noe begredelig ved sånne folk.

I ettermiddag ville jeg skrive et brev til ham. Jeg slo det fra meg og tok frem en konvolutt med gamle bilder i stedet. Et passfoto fra tjue år tilbake, jeg så for meg seansen, bakrommet med den sterke lampa, kvalmen som steig i meg mens fotografen serverte tomprat, jeg så den unge fyren på fotografiet i øynene, en veik olmhethet i et trøtt alvor, den usikre, sammenknepne munnen som ikke helt henger sammen med resten av ansiktet. Så et bilde av broren min. Han sto med armen rundt moren vår, hele skikkelsen var full av en stødig og uanstrengt munterhet. På baksiden hadde han skrevet en hilsen: *Av og til er du så enfoldig.*

Jeg strever ikke lenger så hardt med å føle lidelsen, den er innen rekkevidde. Jeg har begynt å tenke på den tiden da vi var brødre, sånn som man liker at brødre er. Det er tanker som kan få hardføre folk til å bli blanke i blikket. Stadig oftere setter jeg meg på benker i nærheten av der han bor. Jeg har funnet meg en fin plass på den gamle kirkegården, ved høyden der jeg ser utover hans del av byen. Det som bringer meg hit er nærheten til broren min. Middelalderkirken ligger som et fremmed og nesten intimt monument bak meg, litt som ham, og nonnegården. Uforklarlige alle sammen. En eneste gang har jeg vært inne i kirken. Jeg likte godt at Kristus var så liten. Et unnselig felt av glass i ulike farger der lyset trenger gjennom steinblokkene i en nesten mektig og fargesprakende elv. Selv føler jeg

meg mer og mer som slangen. Den som jeg aldri hadde sett om ikke en mann fra kirken hadde vist den frem. Slitt av vær og nordavind og mange hundre år, er den en knapt synlig forhøyning på utsiden. Den bukter seg hjelpeløst, men utrettelig. Særlig om kvelden liker jeg å sitte her. I går kveld lyste det svakt og blått rundt meg. Det er Kristus, tenkte jeg da, han er et blått lys som ligger over landet, et slags motsatt glassmaleri, en blå flamme fra steindypet som kaster seg ut gjennom glassbitene og skinner over byen. Jeg satt på benken og sprikte med hånda fremfor meg i det dunkle lyset. Det var vel for å få en følelse av virkelighet. Jeg begynte å snakke til broren min, rett ut i lufta. – Hold av meg, sa jeg, uten videre, som en annen tulling.

Mazdak Schafieian

—

Bruddstykker av en barndom

Høsten var i full gang og dermed lidelsene mine. Som de andre årstidene i Khorramabad kom den snikende og langsomt, men ikke umerkelig. Spredt utover hustak og trær og i den forsøplede kanalen, hvor også de hjemløse hundene befant seg, viste den seg i et tilbaketrukket og kraftløst sollys, klebet til en vegetasjon som også gradvis skiftet forkledning: Platanene ristet av seg bladene, og fortauene ble dekket av gulrødt løv, med en uvanlig duft som vakte en umulig melankolsk følelse i meg. Det var som om denne lukten, lik en klo i sjelen, gravde frem all den bekymringen sommeren hadde skjult under en vinge av små gleder – all den uroen som nå med dagene ble like avkledd som grenene ute på gaten vår: Mot den grå himmelen lignet kvistverket i Mottahari-strøket på et system av betente nerver på en gammel hjerne. Snart krympet denne grå hjernen inn, og jeg ble sykkelig taus, så mager at jeg gjentatte ganger ble tatt med til lege, for hver gang å få beskjed om at det ikke feilte meg noen ting.

Etter legebesøket tok mamma meg i hånden igjen, og vi forlot sykehuset i den svale luften gjennom gatene, mens jeg hele veien presset kinnene mot den ene hoften hennes, helt til vi nærmet oss gaten der vi bodde, hvor latteren fra søsteren min hørt på avstand. Der kunne jeg se henne, kledd i sin hvite og blomstrete pysjamas, springe sammen med andre barn etter flygende løvetannfnokk som vi den gang kalte «budbringere», før hun henrykt over å se mamma og meg, kom løpende mot oss og tok meg i armene. Da ble jeg grepet av en enorm lykke, som om jeg ikke

bare noen minutter tidligere hadde vært hos lege for min fortærende melankoli. All sorg fordampet i øyeblikket, og jeg ble skjenket en rik fornemmelse av omgivelsene igjen, forsterket av duften av ferske sitroner fra kjøkkenet vårt, hvor mamma pleide å stå i vinduet og rope: «kom og spis, kom og spis», mens vi løp etter budbringere og lot som ingenting.

Lik et dødens budskap, og ikke livets, har denne følelsen av spontan lykke, fortsatt å forfølge meg senere i livet, i form av en serie momentane lysglimt, hvor ens ånd i noen flyktige øyeblikk, frigjort fra sin mørke bopel, plutselig opplever en intens mottagelighet for tingene og hendelsene omkring, som om det var første gang de befant seg innenfor fornemmelsens rekkevidde. Og hvilke forunderlige øyeblikk! Da melder også melankolien seg like raskt som den uvanlige gleden, all den tid man kjenner hvor friskt livet ville vært om ens sjel alltid hadde vært like mottagelig for verden som i disse magiske øyeblikkene: Vinden blåser og man husker ingenting. Fortiden og fremtiden forekommer like fjerne og ubetydelige, mens man enser en uforlignelig romfølelse, hvor alle slags dufter forsterkes i takt med lydene og fargene fra omgivelsene: et jentebarn som går hånd i hånd med sin mor, en signalrød bil som parkerer, og en hvit ballong som forsvinner i vinden, på samme vis som ens egen i øyeblikket frigjorte sjel.

Men melankolien kom alltid tilbake, og ofte i en mye mørkere forkledning, siden den etterfulgte de lykkelige øyeblikkenes uvanlige rus: Fylt av liv og glede som jeg var, etter å ha fått den varme klemmen av

min søster, løpt etter løvetannfnokkene sammen med henne og kjent duften av ferske sitroner fra kjøkkenet, forsvant jeg umerkelig inn i den bedøvende stillheten igjen, hvor konturene av lykken forsvant like raskt som de var blitt til. Det var som om en usynlig hånd stakk ut fra luften og på ny dro et slør mellom meg og omgivelsene, hvor ting som bare noen minutter tidligere fremsto som fantastiske og livfulle, plutselig var blitt likegyldige i samme grad som før.

Bare om nettene, husker jeg, en gang iblant før leggetid, når pappa tok seg tid til å lese historien om «Den store borgen med tusen udyr» ved sengen min, at tilstanden var annerledes. Det var et slags drømmerom, hvor både sorgen og lykken var borte: fortellingen om en helt som sloss med alle onde skapninger i en borg, for til slutt å nå frem til den store demonen og avlive ham. Da satte pappa seg ned ved sengen min og tente en sigarett, og fortalte detaljert om hvordan helten utvekslet sverdslag med vokterne som var veldige haner, og om hvor hemmelighetsfull og innfløkt borgen var, noe som for meg var det mest fascinerende ved hele fortellingen: Omgitt av tåke og hvite skyer, der alt var mørkt og stille, befant borgen seg på toppen av et fjell uten rotfeste til jorden, bygd av bein og skjeletter fra veldige sjødyr; hvaler, fisker og ormer som demonen hadde drept for å bygge sitt uvanlige hus.

Og jeg sovnet, som av hostesaftens sødme, etter gradvis å ha mistet tingenes sammenheng og former, for så å bråvåkne av tørr hals og med åpen

mun, hvor bare den tykke røyken etter pappas sigarett hang igjen i luften, og bildene fra fortellingen, som i hans fravær svedde over sengen min og utfoldet seg videre. Det var som om de hvite røyklagene i mørket var de tette skyene jeg bare noen øyeblikk tidligere hadde blitt fortalt om, og hodet mitt det innfløkte slottet disse skyene omga, full av veldige haner som sloss, løp og blødde, noe som hadde en oppløftende virkning på meg. Jeg ble nærmest beruset av det, så til de grader at dette etter hvert ble det konkrete bildet jeg stadig vekk vendte tilbake til om natten og så for meg: Det var blod, mye blod overalt. Og jeg var selv den helten som kjempet meg gjennom de smale korridorene med glatte vegger av bein, for å nå frem til den onde demonen og avlive ham, like før dagslyset på ny tok over og jeg åpnet øynene til en annen virkelighet: Bildene hadde fordampet i lyset, og jeg befant meg på mitt beskjedne soverom, skjønt kroppen fremdeles var varm av den skarpe medisinen natten hadde helt ned i halsen min.

10 — 11

Christelle Ravneberget

—

Messe 23:57

(Tre-minutter-på-midnatts messe)

1.

i et hellig rom, i et hellig rom, i et hellig rom
under en veldig himmel

stille, vær rolig, hvorfor er dere så redde, har dere ingen tro?
det er ingenting å være redd for, det er ingenting å være redd for her

i et hellig rom, i et hellig rom, i et hellig rom
under en veldig himmel
hysj, hysj, vær stille, hysj, vær stille, lukk øynene, hør

i den stille uke, i den stille uke, i den stille uke
midt i den stille uke
hysj, hysj, åpne opp, vær her, vær hos meg, bli hos meg, ta imot, hvis du vil

drøm! lytt! drøm! lytt!

til hvem? til meg? hvem er så jeg? hvem tror du at jeg er? vet du hvem jeg er?
vet du hvem du er? vet noen hvem noen er? er det noen her som vet hvem noen er?
hvem er så jeg?

talsmannen, sannhetens ånd, det er bare pneumatologi
jeg skal gi deg ånd jeg, det har ikke så mye å si

åndens immanente tilstedeværelse i skapelsen
skaperkraften, det guddommelige åndedrett
det guddommelige på jord, gudshuset, kirkekroppen
skipet, koret, våpenhuset, tårnet, sakristiet
hellig, hellig, hellig, epiklese

2.

hør lyden av tunge skritt
gata som åpner og lukker seg
hviskende mennesker, gråtende, dypt konsentrerte i bønn

pusten, hjerteslagene, kroppene

byen som summer og spraker i verden
bølger som krasjer mot bymurene
lyden av ingenting, lyden av alt

begriper og forstår dere enda ingenting? har dere så harde hjerter?
dere har øyne, ser dere ikke? dere har ører, hører dere ikke? forstår dere enda ikke?

det skjedde i disse dager, det skjer igjen
hvert år skjer det igjen, hver dag skjer det igjen
i kveld skjer det igjen

hokus, pokus, filiokus

3.

en stemme roper i ødemarken
det er døperen Johannes som står frem
en omvendelsesdåp, som tilgivelse for syndene vi har begått

han sier: det kommer en etter meg, jeg har døpt dere med vann, men han skal døpe
dere med den hellige ånd!

Jesus fra Nasaret i Galilea
blir døpt i Jordan av døperen Johannes, blir døpt i vannet av døperen i vannet
idet han stiger opp av vannet
ser han himmelen dele seg
ser han Ånden komme ned over ham
ser han Ånden komme ned over ham som en due

og fra himmelen sier Gud: du er min sønn, den elskede, i deg har jeg min glede

ånden driver ham ut i ødemarken

hokus, pokus, filiokus

4.

han sier: solen skal bli formørket, og månen skal miste sitt lys
stjernene skal falle fra himmelen, og dette er begynnelsen på fødselsriene

han sier: himmel og jord skal forgå, men mine ord skal aldri forgå
og den dagen eller timen kjenner ingen, ikke englene i himmelen
heller ikke sønnen, bare far

vi sier: vi vet hvem du er! hva vil du oss? er du kommet for å ødelegge oss?

han sier: alt skal ødelegges, alt skal rives ned
den som ikke er mot oss, er med oss, alt er mulig for den som tror

men vi skjønner ikke hva han sier, og vi våger ikke å spørre ham

han sier: Ikke noe av det som kommer inn i mennesket utenfra, kan gjøre det urent
det er det som går ut i fra mennesket, som gjør mennesket urent
for den som vil berge sitt liv, skal miste det
men den som mister sitt liv for min skyld, skal berge det

hva gagner det et menneske, om det vinner hele verden, men taper sin sjel?
hva gagner det et menneske, om det vinner hele verden, men taper sin sjel?

men vi skjønner ikke hva han sier, og vi våger ikke å spørre ham

hokus, pokus, filiokus

5.

det skjedde i disse dager, det skjer igjen
hvert år skjer det igjen, hver dag skjer det igjen
i kveld skjer det igjen

lobotomien, løgnene, sjalusien, stormannsgalskapen, kapitalismen og pornografien
sammenbruddet, angeren, kollapset, demontologien
terror, terror, terror, terror, terror

han sier: ta imot, dette er min kropp
ta imot, dette er mitt blod
gjør dette til minne om meg

hoc est corpus meum, domini, filii

6.

I et hellig rom, i et hellig rom, i et hellig rom
under en veldig himmel

her er mitt legeme, her er min sjel, her er jeg
her er du, her er vi, her finnes vi
vi lever mellom Hans innpust og Hans utpust
vi lever her, i jordrommet, mellomrommet, himmelrommet

profetien, kjærligheten, åpenbaringen, kjærligheten, erkjennelsen, kjærligheten,
innsikten, kjærligheten, visdommen, kjærligheten, ekstasen, kjærligheten, etikken,
kjærligheten, innvielsen, kjærligheten, fellesskapet, kjærligheten

troen, håpet, og kjærligheten, men størst av disse tre er den siste

7.

vi lever mellom Hans innpust og Hans utpust
vi lever her, i jordrommet, mellomrommet, himmelrommet

her leter vi etter hverandre, her finner vi hverandre
her møtes vi, her møter vi hverandre
her lever vi sammen, her leter vi etter svar
her leter vi etter svar sammen, her finner vi aldri svar
her holder vi ut, til slutten
her fantaserer vi om slutten, drømmer vi om slutten

slutten, slutten, slutten

begriper og forstår dere enda ingenting? har dere så harde hjerter?
dere har øyne, ser dere ikke? dere har ører, hører dere ikke? forstår dere enda ikke?
her går vi rundt og håper, at slutten, bare er en ny begynnelse

her dør vi, her dør vi, her dør vi

hysj, vær stille, hysj, hysj

for han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne
og døden skal ikke være mer
heller ikke sorg eller skrik eller smerte
for det som en gang var, er borte

Hans Petter Blad

—

Messiaen

Alpekaie

Ingen fugl så liten flyr i tynnere luft eller synger
fra fjell like høye, en ung mann går den samme vei ned
mer enn seksti år, til Trefoldighetskirken

der på tross av sitt høye spir, ikke synlig før han står
rett foran Guds hus, plystrende kaster han i seg lunsjen,
en glansfull, nattlig fjærdrakt

en guttunge i Grenoble sitter urørlig
på en benk i parken og leser partituret til Glucks
Orfeus, ingen lytter, men alt er musikk, snøen

smelter og legger seg deretter på fjellene bak, vinteren
omkranset hans første kone, en fristes til å tenke på det
bustete hodet som et rede for improvisasjoner.

Pirol

Under føttene hans får de dypeste tonene
alt til å skjelve. Musikken kan ses i nået, nået
med sine brudd og sprekker.

Blåtrost

I treenigheten; den vennligste, poesien
nærmest, tettest innpå dagliglivet er
Den hellige ånd, trosten, hånden

når hånden er den vevre, skjelvende
fuglekroppen, studentene leter med blikket
blant greinene, dikt moren hans skrev.

Middelhavssteinskvett

Igjen ser jeg for meg munkene når de løper ut av kirken med den hellige Frans' tale til dyrene i hånden. Bakken skjelver motvillig, stein faller tungt ned fra taket, alt er bilder som knuses i gårsdagens stillhet. Jeg har selv stått i bibliotekets innerste, lukkede rom og sett ned på den håndskrevne teksten. Fuglene flokket seg om ham. I dag er munkekutten, sydd sammen så mange ganger av fattigdomsløftet, et storslagent landskap, jordlapper, enger, dyrket mark, for steinskvetten ligner den mest det om høsten ventende Afrika.

Kattugle

Første gang framført i Görlitz, for medfanger og tyske offiserer i bitende kulde, det var en musikk etterlatt av fugler for lengst borte, å improvisere er det å lytte

eller å spille, en avdekking av rommets hemmeligheter, å finne en vei ut av etterklangen og ensomheten, på dagtid skjult i høye trær. Kan det læres? Å miste hodet?

Kattuglen synger om natten, å gifte seg på nytt gjorde han først etter sin kones død, i storbyens parker om vinteren, hendene aldri rolige.

Trelerke

Katedraler og kirker bringer, sett fra oven, tankene hen på evige snøkleddede fjell, mens en inne bak kirkeporten føler seg overlatt til en stor, aldri uvirksom skog

ser troen opptre i musikken, lys, farger, besøkende, under tiden som krigsfange klagde han over at det var for liten tid til å komponere, gitt friheten først når

gress klippes, busker trimmes og trær felles, blomster vannes ikke uten å gjøre motstand, alt dufter og tiltrekker seg sang, ikke gjennom skriften eller

eksempelets makt, i kirken eller ved de troendes handlinger, men i møtet, vind eller pust, er det han rusler hjem, et lykkelig offer for synesthesien.

Rørsanger

Dramatikken kan tenkes knyttet til Gud, romanen, Guds sønn er en frigjøring fra antikkens lære, mens poesien, skjult i naturen ligger Den hellige ånd nærmest, Ktsesibios hjalp vannorgelet

ut på en lang reise, langs den samme ruten de lyttende følger i dag, men først skulle verden fylles med laghu, tisra, chaturasra, et slag med høyre håndbak mot venstre håndflate.

Dverglerke

Ved aldri å rikke seg fra orgelkrakken er han allestedsnærværende, ser ned på alt, i alt og i alle til alle tider og alle steder, spiller, jeg tror på lerken, spurven, hagesangeren, vingeslagene, hvordan dverglerkens skeptisk undrende framtoning akkompagnerer de klare, nesten forvirrede tonene i dens sang.

Cettisanger

Sjeldne karnatiske talaer et slag, deretter en sirkulær bevegelse med høyrehånden med fingrene lukket, hans kone Mi, kalte han henne, hun mistet minnet etter en operasjon i alle verdens rytmer, cantus planus, antikkens Hellas, det urovekkende Indonesia, å lytte om natten til metallofoner enkelte fugler, i forklarelsens lys, skjortekragen gjerne lagt utenpå jakkeslagene, brede, mønstrede, tiltrekkende, som vinger.

Steintrost

Olivier Messiaen var ikke sjelden å se i store, hjemmestrikkede, fargerike skjerf, de uttrykte en glede over sangen og skjulte frykten, for aldri mer å høre

migrasjon, når sang kan skrives er ikke det bevis på at alt har inntruffet for å skildres nøyaktig slik, etter en god middag, i Frankrike plystrer en ikke på kelneren

en stemme i et tomt rom, derav alpeluen, når han ferdes blant dem, keiserlig, autoritær og kjølig i sin intelligens, slik beskriver Messiaen trostens sang.

Musvåk

Musvåken er monogam. Den finner sitt bytte i naturens sanne ansikt gjenglemt et sted i skogen, der søker han trøst, det usagte

i varmen ved middagstid, i stillheten de tre englene en samtale. Hos Andreij Rubljov er døren større enn rommet det skjuler. Abrahams eik, perspektivet

står fortsatt. Død to år, så uventet, det skjedde i Hirbet es-Sibte ved Hebron i nittiåtte, nye rotskudd ga seg til kjenne, fuglesangen er minner, i presens.

Svartsteinskvert

På sotteseng etteraper en delirisk Henry James det å skrive, hånden beveger seg elegant også uten en penn å holde fast i. Han vansmekter i sin brors kones varetekt,

lenge var han Napoleon Bonaparte, alene gikk han til krig mot intetanende fiender i salonger og herskapshus, alle velkleddede, dannede, uvirksomme, ridd av sladder

eller han skrev allerede fra den andre siden, korrespondanser, å heve stemmen, der intet sted fins, vi lytter når ingen fugl ses i treet, sangen desto tydeligere

bleke folder stikker opp fra den dype sengen, dynen og putene lette, å holde en fuglunge motsatt, en stige, strenger som stilner, kvister selv ikke vinden kan holde i ro.

Storspove

Ord satt sammen i våkenetter og forsvunnet i mørket så snart søvnen kommer er en gave til hukommelsen, men mest av alt er storspoven en vaksom fugl

med sitt lange, smale nebb ser den alt på avstand og ikke uten en viss eleganse holder Olivier Messiaen blyanten svevende i luften, aldri lenge av gangen, dens plass er på jorden, i

det som utelukkende kan ses i sitt fravær, i bebudelsen løfter Maria hånden, hun er alene, hånden rommer alt som ikke finnes, fuglen og hendene, fons et orgio, kilde og opphav.

Noter til Messiaen

Diktet, skrevet til Gamle Aker kirke i forbindelse med påsken 2016, er inspirert av og en hyllest til den franske komponisten Olivier Messiaen. Han var en pasjonert ornitolog og brukte ofte fuglesang i sine egne komposisjoner, nesten eksklusivt i verket Catalogue d'oiseaux (eller Fuglekatalog). Denne komposisjonen, på tretten deler, etter tretten forskjellige fuglers sang, og Messiaen selv, var det som inspirerte meg til å skrive dette diktet, hvis omdreiningspunkt skulle være Den hellige ånd, eller slik jeg valgte å tolke det – den hellige ånds plass, i treenigheten, men like mye i mitt eget liv.

I forsøket på å forklare forbindelsen mellom ”fuglen og hånden” dukket en annen fransk kunstner opp, regissøren Robert Bresson, hvis vaksomme og asketiske studier av miraklet i de minste bevegelser, synes å bevise denne sammenhengen, heller ikke denne gang var det mulig å slippe unna en referanse til det å skrive som bilde på det hellige, slik Henry James' beskrives på dødsleiet, eller å male, gjennom Andreij Rubljov, hvis Treenighet så vakkert illustrerer nøyaktig hva jeg hadde ønsket å si, hvilket selvfølgelig også gjelder Antonello da Messinas Marias bebudelse, som det henvises til i siste vers.

K
NFALLENHET
STASE
NE
EDE
ELSE
RSONING